

նարէ, հարիւր տուար միանուազ։ Որբունիք սփառ առցին ծև ու կար, գորգաշինութիւն եւ ծեռազորձ։ Ընկերութիւնը որ 330 որբունիքներ կը խնամէ այսօր, բնակցութիւններ կատարած է նաև Հ. Օ. Կ. Կ. Կեղործնական վարչութեան պատուիրակներու ներ ու միամարար երկու ծրագիրներ մշակած։ Ա. Երնել տալ կեղործնական մեծ վարժարան մը, որպէսզի աւագային հնարաւորութիւն ունինայ զայր օգսագործելու երր իր կրթական ամբողջ զործունելութիւն ինդրունացնէ բռն խոկ Հայաստանի մէջ։ Բ. Երնել տալ զիւղական վարժարաններ լրացնելու համար զիւղերն կենսական մէկ պահապար։ Ընկերութիւնը նախրարած է առաջին ծրագիրը եւ մեծ շէնքի մը նոր յատակազիքին խրախիլ խնդրած է, ըստականապէս այն պայմանով որ անոր ծախրերը չանցնին իր արամագրեիլ գումարին սահմանէն։

Տիզնեկազիքն մէջ մասնաւոր էջեր բացուած են վարժարաններ կրթական վիճակին, Արհեստանոցին, երեխյան դասարաններու, Ռւասուցչական ժողովներու եւ Մանկավարժական դասախոսութիւններու մասին, ինչպէս նաև իր ջանքիրով կազմուած Սանուց Միութեան վրայ։ Ցիշասակուած են ներկայ տարիշրջանին ունեցած տասը աւարտավարժներու անունները։ Դպրոցակարը ամուսնուցած է 4 աստվածները, բացի իրենց պաշտպաններու մըզոցաւ ամուսնուցներէն։ Աշշակետն երս առաջարակ վիճակն վրայ կուտայ կարեւոր աեղեկութիւններ, ինչ որ խօսն էական պարագան մէկ անշուշաւ։ Նիյր Խթ Միջնի որբունիքներու համար Վարժարանի նընդարձակ պարտիզն մէջ կառուցուած նոր շէնք մ'ալ կը յիշէ գունունակութիւննամք։

Առանձին զորին մը բացուած է սաշատնեաներու վրայ, որ կը յիշասակուն ունուցիչներ իրենց աւանդուծ գաօսեր անուններու ։ Պատրիարքարարակի անմիջական ծնկողութեան ներքին, ամէն վից ամիս նիւթական մատակարարութեան հաշիւնները կը ներկայացնէ Կ. Պոլոյ Քաղաքական ժողովին, որոնք այս կերպով ըննած ու վաերացուցած են մինչև ներկայ ասրւոյ փեսբուար 28-ին։

Անթերք տեղեկազիքն մէջ մասնաւոր զույն մը բացուած է՝ «մատակարարութիւն», եւայլն խորագով՝ ուր կարեւոր եւ մանրամասն անկերպիւն-ներ տրաւուած են այս մասին։

«Վերջարան»ին մէջ Ընկերութիւնը իր շնորհակայութիւնները յախոնէ, յանուանէ կը յայտնէ բոլոր անոնց որոնք ունէ, կերպով օշակար եղած են հաստատուած։

Տիզնեկազիքն վերջին մասին մէջ վեց էջերէ բաղկացնալ՝ զորին մը բացուած է՝ «Մատակարարութիւն Դպրոցակարը Տիկնանց Վարժարանի» վերնագով, մանրամասն ու բատ ամենային զանցուցիչ համարատուութեամբ մը։ Անկէն եսք կուզայ «Խութրաստութեան» էրկը ցանկիր, չորրորդ ցանկ մը «զաշտանադէսի Նուիրաստութեան», ուրիշ ցանկ մը «Անլինի հանգանակութեան», ուրիշ մը «Ամօսի Ապագայի հանգանակութեան», վերջին ցանկ մ'ալ «Լայցիի հանգանակութեան»։

Այս կարեւոր հաստարարութիւնը բացի յիշասակուածներէ, կը պարունակէ ուրիշ հետաքրքրական զույններ եւս՝ որոնց վրայ չնոր ծանրանար «Մին»ի էջերը չափէ զորս զգաւելու համար։

Մարտէ

ՄեՄՐՈԳ նմիջԱՄՔ

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՔՆՆԱԴԱՏՈՒԹԻՒՆ

Աիմինի այս թիւին Խմբագրականին մէջ առիթ ունեցանք կիրարկելու Բարձրագոյն Քննադատուրիւն բառերը։ Որպէս զի մեր ընթերցողներն յատուկ գաղափար մը ունենան այդ երկու բառերուն վրայ, «օգտակար կը համարինք տալ հետեւ եալ բատական բատական թիւիւնները։

Քննադատութիւն կը նշանակէ մըտնի դասեկան բանի բան մը, որոշի, զատկի, նորոգական բառը (Միթիլի) կուզայ յաւնարէն յրինիին (դատել, զատել) բայցն, որմէ նաև հայացած կրիսին (դատաւոր, քննիչ)։

Բայց Քննադատուրիւնն է առաջատակ առաջարկերու համար, ինչպէս է առասարակ մեր մէջ, կը նշանակէ խըծքել, աղարտել, բարել ունէ անձ կամ զործ, անոպատճառ անոր վրայ կամ անոր մէջ սըտապատիր կամ ստոյդ սխալներ մը և թերութիւններ մը գտնելու զիտումով։

Մինչ Քննադատուրիւնը իր բուն իմաստու կը նշանակէ ունէ անձի, իրի, զործի, և այլնի, լաւ և վատ կողմերը միանցամայն զատել, որոշել և յերնան բերել ողջմիտ գատաղութեամբ։

Ասոր համար է որ Տ'Ալամպէր կ'ըսէ. «Եթէ Քննադատութիւնը արգար է և յարգալից, պէտք է չնորհակալիք և ակնածանք արտայայտել աւոր հանդէպ. Էթէ արգար է այդ միայն և յարգալից չէ, անոր պէտք է ակնածանք արտայայտել՝ առանց չնորհակալիքի. իսկ եթէ նախատական է այդ և անարգար, պէտք է արտայայտել լուսութիւն և մոացօնք»։ Փ. Փ. Ռուսօի կարծիքով. «Նոյն ինքն քննադատութիւն լուսուածը, որու շուրջ այնքան ազմուկ կ'ըլլայ, ուրիշ բան չէ բայց եթէ ենթագրելու արհեստ մը. շատ մը սուտերու մէջն ընտրութիւն բնելու արհեստը»։

Քննադատութեան նպատակն է զրուականութեան և գեղարուեստի վերաբերեալ զործերը զատել, և երեան հանել առունց արժեքները. որովհետեւ ըստ Տ'Օլիփիէի, նոյն իսկ ամէնէն լաւ զիրքի մը վրայ իսկ կարելի է շատ լաւ քննադատութիւն մը էնել։

* * *

Քննադատութիւնը սակայն մասնա-

ուր մեխոտ մը Էղաւ Ս. Գիրքի ուսումնականութեան համար այն ատենէն երբ ֆուանսացի քժշկապետ Ժ. Աստրուս (J. Astruc 1684 - 1766) առաջին անդամ քննադատօրէն իր գարկածները զրի առաւ Մենացոց զիրքի խմբագրութեան մասին, և ԺԴրդ. գարուն կատարեալ մասնացի տուութեան մը վերածուեցաւ Ս. Գրոց քննադատական ուսումնասիրութիւնը:

Արդ. Ս. Գրոց քննադատական ուսումնասիրութեան մէջ առաջին խնդիրը որ կը յուզուի, իւրաքանչիւր զիրքին խըմբագրութեան տեսակէտէն, սա' է. ա) մեր առջեւ գտնաւած զիրքերը նոյն ինքն հեղինակներուն զրչէն ելած զիրքակի մէջ հասած են մէկ, այսինքն բնագիւր են թէ ոչ և թ) ի՞նչ նշանակութիւն ունին այդ զիրքերը: Քըննադատութեան այս մեթոսը կ'ըսուի Բնագրական մնացաւութիւն (Textual Criticism) կամ եղնարկացյն Քննադատութիւն (Lower Criticism): Քննադատութեան այս ճիւղը անձայրածիր ասպարէզ մը ունի իր առջեւ Հին և Նոր Կտակարաններու ըրնագրական խնդիրը լուծելու համար: Հին Կտակարանի երրայլական ամէնէն հին ձեռագիրները թրդ. Դարէն (Յ. Ք.) անդին չեն անցնիր. Խոկ Նոր Կտակարանները՝ Դրդ. գարէն վեր հնութիւն մը չունին: Այն բոլոր հին ձեռագիրներ նախնական ըրնագրիներ չեն, այլ ընդօրինակութիւններ. և որովհետեւ իրարմէ ընդօրինակութիւններ են ատոնք, հնութարար քըննադատ միտքը կը հարցնէ, արգեօք ատոնք կանոնական ճշտութեամբ անսիալ ու անթերի ընդօրինակութիւններ, թէ սիսալներ ու թերիներ սպրզած են ատոնց մէջ: Եւ այս քննադատական հարցումը շատ իրաւացի է. որովհետեւ հաշգարաւոր ձեռագիրներու համեմատութեանէն այնպիսի տարրերակներ յերեան եկած են որ պարզապէս ապչեցուցիչ են: Այս Աստուածաշունչի զիրքերուն Բնագրական Քննադատութիւնը իրագէս մատենագիտական ու մատենագրական զիտութիւն մըն է: Թէ ի՞նչ նշանակութիւն ունի Աստուածաշունչին մէն մի զիրքը, իրը վաւերագիր (document): Այս հարցումին պատառիսն կուտայ Գրական Քննադատութիւնը (Literary Criticism), որ է ինքն նոյն Բարձրագոյն Քննադատութիւնը (Higher Criticism),

որ բոլորովին տարրեր է եղնարկացյն կամ Բնագրական Քննադատութիւններ: Բարձրագոյն Քննադատութիւնը կը հարցնէ ու կը փնտոէ այն բոլոր բաները, որոնք կրնան լոյս ու ըստու հեղինակի խօսքերուն և առողջ իմաստին զրայ: Քննադատութեան տակ եղող զիրքը արձա՞կ զրուած մըն է թէ չափաւ. եթէ արձակ է զիրքը, ուրեմն ի՞նչ է ատոր նկարագիրը, այսինքն՝ պարզ տարրեգրութիւն մըն է արգեօք. զարգագետակա՞ցն (didactic) է, ճառական (homiletic) է, երևակայակա՞ցն (imaginative)է: Ատոնք ի՞ր զրուած են և ի՞նչ պարագաներու մէջ, միեւնոյն տակն զրուած են ատոնք և միեւնոյն ձեռքէ, ապա թէ ոչ այլեալ զրիչներու բազագրեալ արդիւնք են: Ուրո՞նք են ատոնց հեղինակները. Ընկերային ո՞ր զատակարգին կը պատկանին, ի՞նչ նըսպատակով զրեցին անոնք իրենց զիրքերը և ի՞նչ միջոցներ զործածեցին իրենց նըսպատակին համար: Անոնք ո՞րչափ ինչ կը պարտին իրենց նախնիքներուն և ի՞նչ ազգեցութիւն ըրին իրենց յաջորդ սերունգին զրայ:

Այս բոլոր տուիքները (data), որոնց պէտք ունի Գրական Քննադատութիւնը, պէտք է գտնել նոյն ինքն քննադատելի զիրքերուն մէջ: Ժամանակակից կամ անցեալ զէպքերու մասին եղած ակնարկութիւններ կ'օգնեն զիրքին թուականը որոշելու: Գիրքերու բառամթերքը, համաձայնութիւնը, գրական ոճը ցոյց կուտան զրուածներուն միօրինակութիւնը կամ հակառակը: Գիրքերու կրօնական չափանիշներուն և նըսպատակներուն զրայ եղած նկատողութիւններ՝ կ'օգնեն զանելու ատոնց զրութեան թուականը, ճշգրտելու հեղինակութեան և միութեան հարցերը: Հոս է որ Բարձրագոյն Քննադատութիւնն (Comparative Criticism) միեւնոր կը զործագրուի: Բազագատական քննադատութիւնը ամէնէն յառաջ պիտի ըշրացի երրայական մատենագրութեան մէջ զանուող նման զրուածներով. այսպէս Սաղմոսներուն բազագատութիւնը ամէնէն յառաջ պիտի ըշրացի երրայական մատենագրութեան մը հետ, Օրէնք մը ուրիշ օրէնքի մը հետ: Եւ աւելի յառաջ երթալով մէկ կողմէն կը բազագատութիւն կամ կը համեմատուին իրարու հետ երրայական ու Բարեկոնական զրականութիւնները, միւս կողմէն ալ եր-

բայական և Եղիպատական գրականութիւնները, և այն, և այն, կարեսը նիւթերու բազմատութիւններ :

Ինչպէս որ կը հակցուի այս բացարութիւններէն Բարձրագոյն Քննադրաւորիւնը Աստուածաշունչի Գրական Քըննադատորիւնն է մասնաւորապէս, որտև փարձերուն կարելի չէ Ենթարկել քրիստոնէական եկեղեցիներու առաքիլականութեան աւանդուրիւնները. որովհետեւ ատոնք իրենց ծագման մէջ մատենապրական խնդիր մը չէ որ կը ներկայացնեն:

ԱՐԵՎԱՏՅԱՆ

❖ Ասացայ ձեր նամակը, եւ մեծապէս ուրախ եղայ իմանալով որ Եռաւաղիկի Միաբանութիւնը ուղարձ է Սիրիս աստղաբերքի հրաշարակամբ վերսկսի Ասիկս իմ փախանքեւ մին եւ վերապէս կիրագրութիւն։ Օքակար եւ շատեկան հրաշարակութիւն մը պիտի ըլլայ ապահնվագէս։

Quarry

U. 209056115

፩ ሂሳብ ከኝ ገዢ መድ ደጋግል መጠወቅ ነው . . . ቅዱስና
መድዋጥጥቹ እና, ጥሩ ከይከታ ንጉሴው የአገንባዎችን በ
ክፍተትና መድ ፍሰድ በጥቃቄ ይችላል ይሸፍ ነው እና
የክፍተትና ሆኖ በጥቃቄ የአገንባዎችን በጥቃቄ ይሸፍ ነው እና
የክፍተትና ሆኖ በጥቃቄ የአገንባዎችን በጥቃቄ ይሸፍ ነው .

Warenkabinen

IEE Proc. Sci. Meas. Engng.

❖ **Մինչ** մասին իմ խանճ պատուին մեծ է Մինչ կուգիք ու եռաւազէմի վամբը Օրմանեանի **Ազգապատճեմի** հաստատակութենն յես, թե՛ նաև այդի հաստատակութիմ մը, ազգապատճմն զար մը եւ այս պիտի ըլլայ ինձ համար **Եղանակը** Յաւացիկ հաստատակութենը բանի մը բաշուղակաւ հաստատեալ եւսկ երէ ասիկա կարեի պիտի չըլլայ, առ փափակի բան մը պիտի ըլլայ որ **Մինչ** մեջ, ամեն անգամ հանձիք զամէ եւկասակամ էջ բախցանիկ հաստատակութեան սօյն համար եռաւազէմի վամբն ձեռնեցաց համաւայնըն պատմական հաստատակութին ունեցող յետակառանենուն հաստատակութինը, ինչ ու ամենակարեւուն ծաւարութիմ մը պիտի ըլլայ բախցանիկամ տեսակետու:

Führung

ԱՐԵՎԻ ԱՆԳՈՅԱՆ

Ս. ՅԱԿՈԲԻ ՆԵՐՍԵՆ

11

Ա. ԿԱՏԵՐԱՐԻ ՀՕԲ ԱՊԱՔԵՆՈՒՄ

Յնձութեամբ կ'արձանագիրներ Սփռնի այս թիւով
թէ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայքը, հիանալիի հազգու-
թումով մը կը թողու Սուրբ-Քաղաքին Ֆռանսական
Հիւանդանոցը: Ոչ մէկ հնար այս հնագամեայ խօթու-
թեան առաջին բռուն առաջնապնդերէն, եւ ոչ մէկ
հշան ընկածո հիւանդանութեան:

Ն. Ամեն. Սրբազնութեան առաջդրութեան վերահսկատառմը ասսուածային օրնեւթիւն մըն է Սրբոց Յակոբեանց պատճակի Աթոռին համար, որ իր օժութիւնով կը շեշտած Բանասանդ Գանձկալին ղըմայրին ու պատկառանքը, իսկ Գանձկալին ալ մորթին ու անձին արժանիքները կ'անդրդադառնան Առաքելական Աթոռին փայտ, վերածնունդի լոյսին փողփոշէնէց հեղուած բովք:

Սրբոց Յակոբեանց Միաբանութիւնը անհառելի
խնդրաթիւն մէջ է, իր Սրբելի եւ Հոգեւոր Հօր առող-
ջութիւն համար։

Ս. Պատրիարքի հիւանդութեան ընթացքին ամէն կոպէմ և ամէն խաէլ արայաշտաւծ հնտարբը թութեւնն ու զգաւումներ հնաւասիր մըն են որ բանակ Հայութիւնը պիտի զգայ այլ ամսաւոն ու բայութիւնը, որ կը խանձրավառէ Ս. Ցակարը այս պահուս իր Արքազն Գևանին կատարեալ քժկութեան եւ առողջութեան առթիւ:

Պատուհն ենք որ Աստվածական պիտի օրնենք Ն. Ամեն. Սրբազնութեան կեանքը յամաց ատրինելով, ի զբացու հանելու համար այն բռորդ գործեցը, որոնց մեռնարկուած է Հայց. Եկեղեցւոյ բարեկարգութեան եւ պայմանութեան համար Ս. Տակորայ ճշուանիին տակի.

8

ՏԵՍԱԿԱՆ ՓՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ս. Աթոռիս Տնօրին ժաղդովին որոշաւմով հետևեալ կարգադրութիւնները եղած են Տիսչական պաշտօններու մէջ.

1.— Ս. Յարութեան *S. Կառլ կազմեցաւ* Տ. Յարկով Վրդ. Թաշհան, փոխանակ Տ. Խորեն Վրդ. Փոստուհանի:

2.— Բեթղեհէմի Shant կարգուեցաւ Տ. Աշոտ
վոր. Ասոսիսկան, Փենիք. Տ. Զատէն Վոր. Վարժեանի:

3.—Ս. Աբովյան Մատակարար կարգուեցաւ Տ. Խորեն Վարդ. Փասթոյեան, փախանակ Տ. Վրթանեալ Առաք Գաղաքահանի:

Մայիսը Ս. Աթոռուն համար տեսչական եւ այլ պաշտօններու վորոխութեանց զբջան է ըստ կանոնագրութեան, եւ այդ հիման վրայ եղած են մերուի, հայ կարգադրութիւնք: